

Oppsummering fra Kontaktgruppemøtet 5/9-25

Møtet ble avholdt hos Akershus fylkeskommune, Galleri Oslo.

Til stede: Inga Fløisand og Sindre Langaas (NIVA), Turid Wulff Knutsen (Innlandet fylkeskommune), Johannes Rindal (Telemark fylkeskommune), Martin Hafsahl (Asker kommune), Martine Matre Bonarjee og Rune Bakkevoll (Akershus fylkeskommune), Christine Daae Olseng og Kristoffer Samuel Kalinsky (Lillestrøm kommune), Hege Jacobsen (Høgskolen i Østfold), Guro Hagen (Universitetet i Innlandet), Magnhild Svarstad Bruun (Østfold fylkeskommune), Idun Lyngstad (Hamarregionen), Johanne Meyer (Buskerud fylkeskommune), Lena Haugseth og Daria Dyresen (Elverum kommune), Alf Thomassen (Ringsaker kommune), Ann-Christin Jordbakke (Vestfold fylkeskommune), Berit Berg-Tjørhom (OsloMet) og Trond Myrland (Bærum kommune).

Fra sekretariatet: Gunnar Selvik (referent), Joakim Berg og Randi Johanne Hoseth.

1. Velkommen og siste nytt om EU/EØS

Gunnar gav alle ordet for å presentere seg, og orienterte deretter kort fra EU/EØS-politikken som følger:

Innledning

Kjære alle sammen – hyggelig at så mange er til stede - og vel overstått sommer – en sommer som sikkert for mange politikere, andre med makt, men også for folk flest, må føles usedvanlig kort, hektisk og blottet for agurknyheter mye pga. den urolige verdenssituasjonen.

Sommeren (den norske) begynte med et NATO-toppmøte som var historisk kort (2,5 timer), men hvor alle nok pustet lettet ut fordi det «kun» endte med at alle medlemmene skal øke sitt forsvarsbudsjett til 5% av BNP, og ikke resulterte i trusler om nedleggelse av organisasjonen.

Sommeren fortsatte med at Europakommisjonens president for første gang i sin regjeringsperiode (som startet i 2014) måtte oppleve en mistillitsavstemming mot henne og kommisjonen i Europaparlamentet, som hun vant, men som viser at Europaparlamentet nå er et helt annet enn da hun startet i 2014.

MFF

Juli fortsatte med kulmineringen av Europakommisjonens fremleggelse av forslag til nytt langtidsbudsjett (MFF) post 2027 – her var tydeligvis «alle» litt misfornøyde - og da er det vel et bra forslag, eller? Nå skal jo dette diskuteres i Europaparlamentet og i Rådet i de nærmeste 1,5 årene, så ingenting er avgjort nå, og Norge kan håpe at EØS-avtalens artikler om rett til

programdeltakelse fortsatt vil passe inn i det endelige forslaget (slik det gjør nå), og at forslaget degradering av oss til et 3.land kan endres (ikke noe vi kan påvirke, dog). Dette vil for øvrig Joakim dypdykke litt mer i etterpå, så jeg stopper her om dette.

Toll

Så var det utrulling av den amerikanske presidentens tollsatser, som kan synes som en dårlig behandling av allierte og handelspartnere for at USA skal få større inntekter til bruk for skattelettelser. En ikke ubetydelig bivirkning av dette vil jo ifølge de fleste økonomer lett kunne bli økt inflasjon og en global økonomisk krise (og nå har en føderal amerikansk domstol fastslått at mange av disse også er ulovlige, men dette er p.t. anket til USAs høyesterett).

EUs utenrikspolitikk er styrt av medlemsstatene (dette er jo tydelig både ifm. EUs mangel på tilstrekkelig handlekraft om Ukraina og Gaza). Handelspolitikken, derimot, er Kommisjonsstyrt, noe som gjør avtalen fra golfklubben i Skottland 27. juli lite forståelig for mange – USA: 0 prosent toll på eksport til EU, mens EU må betale 15 prosent toll på sin eksport den andre veien (avtalen er dog fortsatt ikke operativ - den må godkjennes i Rådet/EP, og den amerikanske presidentens diktat om at Europa må deregulere teknologisektoren vil nok igjen kunne gjøre «enigheten» til en illusjon).

Generaldirektøren i Europakommisjonens DG Trade sa for øvrig overraskende klart det mange tenker: Dette er ikke en forhandlet handelsavtale, men noe annet basert på en parts makt og manglende respekt for lover og regler.

Ukraina

Så var det den amerikanske presidentens forsøk på å forhandle fred i Ukraina, noe som for mange fremstår som en ulogisk ting å gjøre, all den tid Russland ene og alene er årsaken til krigen.

Her står imidlertid EU/UK m.fl. litt mer sammen, og det er liten tvil blant dem om at dette omsider kan bli en vinn-vinn-situasjon for Europa: Enten går diktatoren i Moskva med på forhandlinger (svært usannsynlig) eller så vil det få ovennevnte person til å innse hvem som må hjelpes og hvem som må sanksjoneres.

Hjemlige forhold

Uavhengig av hva man stemmer så virker den norske valgkampen fri for at ovennevnte hendelser betyr mye for oss – dog så er det noen som har vært opptatt av at vi (hvis vi får forhandle) må få en lavere toll enn blancotollen på 15 % som gjelder nå (slik UK fikk som ikke-

medlem), og at dette vil gjøre vår eventuelle avtale bedre enn EUs. Dette er imidlertid ikke helt korrekt – EUs 15% toll er et tak, mens den Norge og en rekke andre land har på 15% kommer på toppen av allerede eksisterende toll, og det skal nok mye til for at dette skal kunne endres.

Det er jo også interessant at regjeringens valg av britiske fregatter midt i valgkampinnspurten avstedkom med en viktig diskusjon om israelske komponenter, men lite/ingen diskusjon om strategisk samarbeid med et land som står utenfor EU.

Nå når høsten starter for alvor i Brussel, og Norge har avholdt valg, så blir det spennende å se hva valgvinnerne vil gjøre ift. sitt viktigste marked og samarbeidspartner, EU, i de neste 4 årene. At dette har langt større betydning enn noen andre handelsforhold er hevet over enhver tvil, og interessen for konsekvensene av valget blant nordmenn/-kvinner i Brussel er stor – noe EU-delegasjonens valgfrokost 10. september er en manifestasjon på (debatt mellom bl.a. LO og NHO om valgresultatets betydning for norske aktører i Brussel).

Jeg tror jeg stopper der med mine overordnede betraktninger basert på en mest mulig objektiv analyse, og gir ordet til mine kollegaer, som vil komme med nytt fra Brussel innenfor diverse fagområder.

2. Oppdatering fra Sekretariatets fagområder

Joakim gav en presentasjon av siste nytt og prosjektmuligheter innen utdannings-, helse-, og digital- områdene, og hadde en detaljert gjennomgang av MFF-forslaget 28-34. Randi gav en oppdatering av siste nytt og prosjektmuligheter innen EUs grønne giv. Disse presentasjonene ble etterfulgt av spørsmål fra og diskusjon i Kontaktgruppen. Det ble etterspurt et tredje policynotat om MFF, som tar for seg blant annet videre prosess både i EU og i Norge, innspillmuligheter for OREs medlemmer, og hvordan det per nå ligger an til hvordan Norge kan gå frem for å delta i de nye/videreførte tiltakene og programmene (Joakim bekreftet at et slikt policynotat vil bli utarbeidet). Presentasjonene er vedlagt.

3. Innspill til styresaker

Gunnar gikk gjennom agendaen for neste styremøte, med særlig vekt på følgende agendapunkter:

- Sak 25/25 Økonomisk status pr 30.06.2025 (ingen kommentarer)
- Sak 26/25 Møteplan 2026 (følgende rettelser datoer styremøter: 13. februar og ikke 12. februar, og 24. april og ikke 23. april, kontaktgruppemøte: 10. april og ikke 9. april).
- Sak 27/25 Aktiviteter høsten 2025 (planene om en webinarserie godt mottatt – mulige tema: Kommende utlysninger/initiativer, KI og NEB. Ønsket tema Lynkurs: KI.)
- Sak 28/25 Policynotater MFF (se over under punkt 2).

4. Orienteringer fra medlemmene

Ringsaker kommune (Alf): E+-arbeidet har prioritet. I tillegg har de planer om en HEU-søknad i 2026 innen NEB sammen med SINTEF. Arbeider også, sammen med andre kommuner (bl.a. Elverum og Hamar), med sammenstilling av kartdata innen beredskap - GIS (geografiske informasjonssystemer). Retter også fokus mot prosjektmuligheter knyttet til å ta i bruk KI i saksbehandling.

Buskerud fylkeskommune (Johanne): ORE (direktøren) vil komme til fylkesutvalget 23/9, for å informere/forankre. De har fått god hjelp fra ORE ifm. Euromontana-prosjekt innenfor tema tilflytning/bosetning i fjellregioner (skal presenteres i Krakow, Polen i neste uke).

Vestfold fylkeskommune (Ann-Christin): Vellykket studietur med politisk ledelse til Brussel i april organisert av ORE. Er inspirert av ØFK/IFK sine faste møteplasser. Har nylig oppdatert regionale planer. Har holdt innlegg for BFK om hvordan ORE har assistert VFK i prosjektarbeid. Opptatt av prosjektutvikling innen kulturfeltet og innen samferdsel (Jyllandskorridoren).

HiØ (Hege): Har hatt en omstillingsprosess (har redusert antall ansatte). Deltok på Arendalsuken. Har etablert en KI-hub (er interessert i samarbeid). Laget handlingsplan for internasjonalt kunnskapssamarbeid (har noen andre medlemmer noe å dele her?). Lyst ut stilling som seniorrådgiver Forskningsavdelingen (del gjerne).

Østfold fylkeskommune (Magnhild): Økende engasjement blant politikerne om viktigheten av internasjonalt arbeid. Samarbeider over grensen (Sverige) om beredskap. Jobber med RIV-søknad (med Sverige og Øst-Europa), samt med søknad om å bli en Klimaregion. Har søkt om å ta del i EU-prosjektet *Pathways to Resilience* med fokus på klimatilpasning. Er også interessert i å delta i havrelaterte prosjekter.

Asker kommune (Martin): Fått sitt første Interreg-prosjekt (innen sirkulærøkonomi – «right to repair»). Jobber med DUP-prosjekt og 2 NEB-prosjekter (stedsutvikling).

Bærum kommune (Trond): Er aktive innen prosjektarbeid: HEU (f.eks. droneprosjekt innen logistikk med Sintef), DUT med Sintef, Fornebu Pilot med NTNU, Twinning learning cities (med Stockholm). Jobber for å bli E+-akkreditert (ble satt på pause i fjor).

Akershus fylkeskommune (Martine): Skal arrangere internasjonalt kommunenettverk med fokus på E+-akkreditering. Vedtok Handlingsplan internasjonalt arbeid før sommeren. Deltar på EWRC 14/10 med sidearrangement om STRING (fokus på Fehmarn-belt-tunnelen).

Universitetet i Innlandet (Guro): Jobber også med omstilling (tar mye tid). Vil søke på flere HEU-utlysninger i september/oktober (bl.a. med Kartverket, Skåppå og Sintef). Søker også (med ORE-hjelp) på utlysning om matsystemer. Søker i tillegg om prosjektmidler fra DIGITAL-programmet. Generell ambisjon om å bli enda bedre til å søke på EU-prosjekter.

Elverum (Daria og Lena): Prosjektutvikling innen Erasmus+ med NAV/Elverum håndball. Deltar i Ukraina-prosjekt (kommune-til-kommune) i regi av KS/Norad ifm. Nansenprogrammet. Deltar i beredskapskonferanse i Karlstad (Sverige). Driver Interreg-prosjekt med tema NEB (integrert NEB i kommuneplanens samfunnsdel). Dialog med Ove Jacobsen (Nord universitet) om mulig arbeidspakke i HEU-NEB-prosjekt, samt mulig deltakelse på NEB-festival (i Stavanger eller Elverum). Ønsker innlegg fra ORE (digitalt) ifm. strategiarbeid 24/9.

Hamar kommune/Hamarregionen (Idun): Mulig prosjekt med Emilia Romagna innen vann (ORE har hjulpet til med å finne muligheten). Deltar også i HEU-søknad med fokus på matsystemer i regi av INN. NEB treffer kommuner godt, og de ser for seg å søke på utlysninger ifm. Mjøsfronten. Er også interessert i at NEB-webinar arrangeres av ORE.

Lillestrøm kommune (Christine): Utvikling av lokalflyplassen på Kjeller kan passe godt til NEB. Jobber med innovasjonssamarbeid Lillestrøm-Lørenskog-Kjeller (og Nakka i Sverige). Kommunens ordfører tar turen til Brussel ifm. årets EWRC.

OsloMet (Berit): Jobber med flere HEU-søknader med frist nå i september. Fokus på forskningsadministrativ støtte (lese gjennom søknader om ekstern finansiering 1 måned før søknadsfrist). Holder NEB-webinar i oktober om hvilke utlysninger som kan være aktuelle (alle bli invitert). Holder på med pilot om tversgående tematiske satsninger (styret har vedtatt 4 slike).

NIVA (Inga og Sindre): Jobber med ca. 30 HEU-søknader - fortrinnsvis klynge 6 i søyle 2 og *EU Mission: Restore our Ocean and Waters*. NIVA er interessert i samarbeid med andre medlemmer, og Sindre presenterte to søknadsprosesser i den forbindelse: 1) Rescale Water (bakteppe: Hans, søker assosierte partnere fra Glomma/Lågen/Mjøsa-området. 2) Blue Action AA og Blue Action BANOS, begge med utlysning 1/12-25. Medlemmene ble også oppfordret til å delta på norsk Mission Ocean Day 4/12, samt å merke seg at NIVA er i ferd med å etablere et Senter for Bærekraftig Avløpshåndtering. Avslutningsvis så ble det nevnt at de nylig har utarbeidet et Policy Notat angående tiltaksplanen for Oslofjorden (for nærmere informasjon om alt dette vises det til de to vedlagte PowerPoint-presentasjonene).

Telemark fylkeskommune (Johannes): De har avslutningskonferanse for Interreg-prosjektet Jyllandskorridoren 30/10 i Hirtshals, og jobber nå med hvordan de kan videreføre prosjektet. Gode tilbakemeldinger på ORE-besøk til fylkespolitikere 3/9 (hvor prosjektutvikling om sirkulærøkonomi er blant de aktuelle temaene). Jobber også med mulig COST-prosjekt om ivaretagelse av kulturarv ift. klimaendringene.

Innlandet fylkeskommune (Turid): Vedtar ny internasjonal strategi i oktober (integrert i regionale planer). Fylkestinget satser på internasjonalt arbeid, og har bevilget 2 millioner/år i 4 år til kompetansebygging innen internasjonale muligheter. Fylkesutvalget setter av tid til månedlige møter om internasjonalt arbeid.

5. Eventuelt

Intet ble diskutert under dette punktet.